

18 *Fructus indebitus exacti extenuant sortem. Declara ut n. 19.*

20 *Paclum, quod in revenditione census premium erogetur, in emptionem stabilium, vel alterius census, licitum est.*

21 *Hæredes factum defuncti impugnare nequeunt. Verbum refertur ad personam, cui immediata cohæret.*

Binas in judicio utilis Salviani sententias Abbas, & Monasterium Sanctæ Crucis in Jerusalem obtinuerant contra Modernos possessores domorum, de quibus agitur, olim spectantium ad Joannem Franciscum Salomonum super immissione occasione Census scutorum mille, & bis centum per Lelium Petronium impositi super proprio fundo favore Petri Pauli Amodei, deinde vero delati ad Angelam ipsius Uxorem ratione sua dotis, & ab hujus hæreditibus praefato Monasterio Sanctæ Crucis translative postmodum cessi, super quarum executione conformium juxta dispositionem Statuti Urbis, lib. 1. cap. 180, dubium hodie proposui, & articulo per tres vices maturè discussu, non esse locum Statuto responsum fuit. Justitia tamen fundamento ininxas esse utrasque Sententias.

Siquidem Statuti dispositio Cives solummodo, & Incolas comprehendit, ac Urbis districtuales secundum alterius præcedentis Statuti sanctionem eod. lib. 1. c. 42. ut ponderavit Rota dec. 662, n. 2, p. 1, recent. & coram bon. mem. Coccino decif. 427, n. 3, ne harum proinde Sententiarum executionem poterit operari, quæ editæ quoque fuerant pro Monasterio Sancti Martini de Bosis Diocesis Parmen, ut monitorium, ceterarumque acta subsequuta demonstrant, & ejusdem Monasterii principale interesse concernunt, dum pro sui cautione emptio Census præcipue facta fuit ex pretio domus eidem venditæ; Et licet in solidum stipulata fuerit eadem cesso à Monasterio S. Martini, & Monachis Sanctæ Crucis de Urbe, existentibus proinde sub Statuto, ejus tamen dispositio non admittitur in hoc casu tanquam mixto, nec consequenter comprehenso sub Statuto, ut notat Bart. in l. certi conditio §. 1, ibique Jaf. n. 5. Soccin. n. 18, ff. de reb. cred. Rota coram bon. mem. Urgellen. decif. 36, n. 36, & coram Mellino ibi n. 1. & in Bononiam. pecunaria 10 Januarii 1650, in §. nec eorumdem Testium dictio, coram R. P. D. meo Othob.

Neque ad hunc effectum suffragari poterit instrumentum donationis à Monasterio S. Martini facta Monachis Sanctæ Crucis de Urbe, donec be-neplacitum Apostolicæ Sedis in ipso donationis Instrumento expressè reservatum, & probetur expeditum; cum alias prædictæ donationi Sacri Canones absolute resistant, ut in cap. nulli, cap. quisquis cap. non licet Papæ, cap. nobis 12, quæst. 2. cap. 1. ibique gloss. in verb. ad aliam cap. nulli, cap. possessiones de reb. Eccles. non alienan. cap. 1, eod. tit. lib. 6, & in extravagante ambitiose eod. tit.

Sententiarum vero justitia dignoscitur ex publico Instrumento Census, & cum creditum inde resulet indubitatum, ad trad. per Bald. in l. generalis n. 5, C. de sacr. sanct. Eccles. & in l. quiesmel. n. 24, in fin. C. quomodo. & quando Judgez, Dec. cons. 423, n. 10. Rota decif. 456, n. 2, part. 2, recent. & coram bon. mem. Urgell. decif. 40, & 401, utrobi-que n. 1. Ac hypotheca in ventre Cameralis * obligationis inclusa, secundum Zacch. de oblig. Camer. q. 3, n. 8. Cæsar Barzius decif. 108, n. 29. Rot. coram Burat. decif. 905, n. 2, & in Romana Salviani de Casalibus 21, Junii 1641, cor. R. P. D. mea Cerro,

Utile verò posseffio Joannis Francisci scilicet debitoris, qui in Instrumento impositi Census fidejusserat, ac recens Rei modo conveni, justificatur ex sententia adjudicationis * per hunc in eisdem bonis reportata tanquam hæreditarii Joan. Francisci, ut notat Barbat. consil. 14, n. 19, & 20, cum seq. lib. 3. Peregr. de fideicom. art. 44, n. 20. Fusar. de subf. quæst. 618, n. 29. Rota decif. 456, n. 4, part. 2, recent. Accedente præsertim possessione subsequuta, * ac litis sustentatione ad hunc effectum ponderata, Verall. decif. 369, part. 2, & coram Cæsar. de Graff. decif. 4, de reflit. Spoliat. His enim omnibus justificatis Judicium Salviani canonizatum * in sententia legitime intentum fuisse convincitur, ad text. in l. 1, ff. de salu. ibique Bart. n. 3, & in l. 1, post gloss. C. de precario, & in l. rem alienam n. 5, ff. de pignor. act. Menoch. de adipiscen. remed. 3, quæst. 29, n. 160, & aliis relatis auctoritatibus, dixit Rota in Romana Salviani 12. Januarii 1646, & 26. Febr. 1646, coram bon. meo Arguelles.

Nec justitiam sententiarum instingit exceptio donationis horum bonorum ante præfati Census impositionem à Jo. Francisco, in proprios filios collatae, quasi hypothecæ defectus inde resulet Salviani exclusivus, quia allegari non potest ab iis, qui eadem bona tanquam hæreditaria Joan. Francisci sibi fecerant adjudicari, ut huic obiecto respondit Rota coram R. P. D. meo Bichio, sub die 18. Martii 1650, in §. non obstat; Præterquam predicta donatio ab ipso Joan. Francisco revocata fuit, vigore facultatis sibi reservatae in ipsomet donationis Instrumento, ac pluribus aliis exceptionibus probatur obnoxia ex parte Monasterii, adeoque tanquam turbida, * & alterius indaginis in hoc judicio non admittitur, ad text. in l. final. ff. quer. bonor. Ripa in rubr. ff. de pignor. n. 19. Menoch. de adipiscen. remed. 3, n. 18. Surd. conf. 4, n. 36. Natt. conf. 531, n. 4. Rot. coram Seraph. decif. 1168, nu. 1, & post Pacific. de Salvian. decif. 35, n. 8, & decif. 52, n. 7.

Minus etiam impugnari poterit eadem sententia, quod condemnat ad fructus post dominum censuatam sciente domino Census evictam, * ac censu consequenter extincto, omnino indebitos secundum Cenc. de cens. part. 3, cap. 1. q. 7, n. 1. Rota coram bo. me. Urgell. decif. 449, n. 2, & in Romana cens. 29. Aprilis 1630, coram Rev. D. meo Decano, & in Romana censu 10, Junii 1641, coram R. P. D. meo Cerro. Vel quia reos quoque conventos condemnat ad renovationem fidejussoris, cui extincto Cenu, locus esse non poterat, sed restitutio solummodo pretii, sive creationi alterius * sub eadem qualitate, & quantitate, secundum eundem Cenc. de cens. q. 114, n. 10, & q. 116, pariter n. 10.

Siquidem constat super censito fundo plura per eundem Lelium facta fuisse melioramenta * per Peritum estimata in scutis bis mille 12 quinquaginta, & ultra, quæ extinctionem Census excludunt, dum in eisdem etiam melioramentis poterat sufficiari secundum Cenc. de cens. part. 1, cap. 2. art. 6, n. 37. & per Rot. in Rom. Censu 15. Januarii 1607, coram Penia, post eundem Cenc. decif. 54, n. 6, & in Romana Legatorum de Columna 27 Januarii 1614, coram Sacrato, post Pacific. de Salvian. decif. 83, n. 14, & in aliis recentis per Add. ad decif. Greg. 225, n. 16. Quinimo admisita etiæ Census resolutione, fructus quoque exigi possent saltem loco damnorum, * & interese, dū eadem nullitas ex defectu materiæ, non autem formæ proveniebat, ut quia super bonis fideicom-

deicommissi erat impositus, ac restitutioni obnoxius, ut tradit Cenc. de censib. quæst. 19, n. 41. cum seqq. & quæst. 88, n. 15, §. ego vero, Duard. eod. trah. §. 1, quæst. 7, n. 43, & 44, & distinxit Rota coram Seraph. decif. 787, & in Romana Societas prima Maii 1588 coram Gypso, post eundem Cenc. decif. 59, n. 13, & in Romana Census scutorum decem. & Octo millium 9, Junii 1608, coram Gregor. post eundem Cenc. decif. 60, n. 4, & 5. Quæ sanè damna respectu quantitatis, * ac temporis ex ipsomet impositi Census Instrumente probabant, ut notat idem Cenc. d. quæst. 19, n. 45. Durand. d. §. 1, q. 7, n. 44. Rota coram Seraph. decif. 372, n. 1, & 387, n. 6, & in Bonon. Censu 26. Februar. 16. coram Greg. & in Janu. Census 26. Febr. 1607. coram Manzanedo, & 3. April. 1609, coram eodem penes Cenc. de censib. decif. 61, n. 8, decif. 62, n. 4, & decif. 63, n. 2. Eoque fortius in casu proposito debita videntur eadem damna, tum quia expresse fuerant in instrumento promissa, * quoties nullitas ex quocumque defectu, vel causa contingenter, ut pondavat idem Cenc. q. 19, n. 42, & d. q. 88, n. 15. Duard. de censib. §. 1, q. 5, n. 9. Rota coram Seraph. dec. 383, n. 6, & 787, n. 1. & 10, & in Senogallien. prædi 24. Novembr. 1586, coram Bubalo post Cenc. dec. 13, n. 5, & in terminis fidejussoris, qui pro omnibus, & singulis à census venditore promissi accesserit in Romana Census 19. Februar. 1618, coram Ubaldo, post eundem Cenc. decif. 389, n. 12. Tum quia ex parte Monasterii fuit ostensum, statim evicto censu plures diligencias pro recuperanda sorte in casum fuisse adhibitas; * quæ regulariter solent petitionem damnum, & intereste contra censu debitorem reddere legitimam, ut notat idem Cenc. de censib. part. 3, cap. 1, q. 3. art. 5. nu. 15, vers. secus autem secundum primam impressionem, & in addit. ad eundem. art. 5, n. 13, & 14. Rota in Romana Census 12. Decembr. 1608, coram Sacrato, post eundem Cenc. dec. 288, n. 3. Quamvis nec eorum petitio præcesserit, nec condemnatio, * cum in hoc utilis Salviani judicio non requiratur, ut respondit Rota in d. Senogallien. prædi 24. Novembr. 1586, coram Bubalo, post Cenc. decif. 58, n. 4, & 5, & coram Seraph. dec. 935, n. 2, & 3.

Hinc vero resulet responsio ad alteram objeci partem excludentis renovationem fidejussoris, ob Censum extinctum, cum vel ille adhuc in suo robore vigeat, in melioramenti videlicet, in censu fundo peractis, adeoque ex facto corrut objectio vel saltem legitimate agi potuerit, censu quævis extincto ad renovationem fidejussoris, ut fundum liberum, nulloque fideicommisso, vel oneri subjectum assignet, juxta tenorem obligationis, cæteraque adimpleat in Instrumento conventa.

Non etiam eadem sententia poterunt de excessu redargui, ob condemnationem fidejussoris, ad restitutionem integræ fortis scutorum mille, & bis centum; quamvis triduo post stipulati census venditionem Petrus Paulus pro scutis bis centum bonam fidem recognovisset erga principalem census debitorem, ac Joannem Franciscum fidejussorem, cum duplex inde deducatur excessus, & foris quæ non nisi in scutis mille poterat in sententia taxari, postquam scuta bis centum triduo post census creationem recepta probantur, ex prefato bonæ fidei recognitionis Instrumento. Et fructuum, qui singulis annis exacti pro integra forte, * ac proinde indebiti reliqua fortis extinctionem induixerant, ut in his terminis tradit Mastr. ad Petrum Greg. de cens. n. 17. Fran. Milan. decif. 2. n. 64, lib. 2.

DECISIO LXVI.

R. P. D. ALBERGATO.
Auximana Dotium.
Luna 19. Junii 1651.

SUMMARIUM.

I. Auth. res quæ C. commun. de legat. non habet locum in fideicommisso transversali.
2. Pater

- 2 Pater filias etiam divites tenetur dotare.
 3 Accollans in se debitum efficitur principalis debitor.
 4 Argumentum de alimentis ad dotem, concludit tantum affirmativè.
 5 Legitima filii etiam ditissimis debetur.
 6 Transactionem impugnans accepta restituere tenetur.
 7 Solemnitates in contractu utili non requiruntur.
 8 Minor si factus major tacuit per quinqueannum, & fecit actus positivos, censetur ratificasse contractum in minore aetate confectum.

Alexander Gallus possessor bonorum primo genituræ per bo. me. Cardinalem Gallum institutæ, præveniendo eorum restitutionem, inter cetera ab Equite Bernardino ejus filio renunciatario stipulatus fuit dotationem filiarum, & fororum respectivè; cuius obligationis vigore agente Augustino altero renunciantis filio, & renunciatariu fratre fuit hodie, utraque parte auditæ, resolutum Equitem Bernardinum teneri dotare forores de proprio; quia licet bona, de quibus dicebatur, huic oneri non sint obnoxia, * ex quo dispositio Auth. res quæ C. commun. de legat. non habet locum in fideicommisso transversali, Hond. conf. 76, n. 12, lib. 1. cum aliis concessis in Romana hæreditatis 14. Decemb. 1646, coram bo. me. Arguelles, clara tamen viget in praesenti ipsius Bernardini obligatio, qui, ob præventivam eorumdem bonorum restitutionem, intuitu commodi; ex eis medio tempore percipiendi,

- 2 Patri, * ita stipulanti, forores dotare promisit, ex quo propterea, onus huic inhærens dotandi filias etiam divites, & aliunde habentes, per text. in l. fin. C. de dot. promiss. & ibi Bald. n. 2, in fin. Soc. sen. in l. 1. n. 47, ff. sol. matrimon. & conf. 100, n. 1, cum seqq. lib. 3. Alex. conf. 7, lib. 2, conf. 169, lib. 7. Curt. sen. conf. 27, nu. 35. Menoch. conf. 8, n. 7. Gratian. discept. 259, n. 5. Coccin. decif. 143, n. 9. translatum fuit in Bernardinum onerum patris, * & in specie hujus, accollatarium Rot. post Cenc. de censib. decif. 547. n. 1, & in Leodien. pecuniaria 28. Junii 1647. coram R. P. D. meo Bichio.

Non obstat, quod Rota coram Rever. D. meo Decano alias firmaverit alimenta in hac eadem renunciatione promissa censeri debita officio Judicis, non jure actionis. Quia argumentum * de alimentis ad dotem concludit tantum affirmativè, non autem negativè; quamvis enim pater filiam divitem alere non teneatur, l. si quis à liberis, §. sed si filius, ff. de liber. agnosc. eam tamen dotare debet d. l. fin. C. de dot. promiss. & ita in terminis objecto respondent Alex. in l. 1, nu. 12, ibique Bolognet. n. 94, ff. sol. matrimon. Jo. Corras. in l. qui liberos n. 96. in fin. ff. de ritu nupt. idem Alex. dict. conf. 7, n. 11, lib. 2. Bardell. conf. 184, n. 25. Tiraq. de primog. q. 62, n. 14, vers. denique, Baæza de non melior. filiab. c. 8, n. 34. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 12, tit. 16, n. 16, ubi diversitas rationem assignant, quia dos succedit loco legitimæ, non autem alimenta, legitima verò filii * etiam ditissimis debetur, ut ad propositum arguant, Ripa in d. l. 1, n. 54. ibique Bolognet. n. 95, Socc. jun. 163, ff. sol. matrimon. Menoch. d. conf. 8, n. 8.

- 5 Minus obstat quod obligatio ejusdem Bernardini si defituta solemnitatibus Statuti Urbis, & Constitutionis Marchiæ. Omissis enim quod ille de hujusmodi solemnium defectu * dare non potest ad effectum, de quo agitur, nisi restitutus fructibus 18, & amplius annorum ex causa hujus transactionis perceptus ad text. in l. si diversa, Cod. de

transact. cessare videtur objectum, quia cùm extali contractu cum ejus patre gesto Bernardinus fuerit factus locupletior, * nulla erant necessariae solemnitates, l. cum hi §. eam ff. de transac. l. si pupillorum, §. si obligaverit, ff. de rebus eor. l. si prædiuum, §. emperor. C. de prædiis minor. Bald. in l. neque, C. de contrah. & committ. stipul. Rot. coram mem. Greg. decif. 31, n. 9, & in recen. decif. 545, n. 4, part. 1, decif. 47, part. 2, dec. 51, utробique n. 3, p. 6, quinquo cùm ille factus major eundem contractum approbaverit nedum per dituram patientiam, & sed etiam per plurimos actus positivos per Informantes recensitos non potest modo eum impugnare Abbas conf. 11, n. 19. Rot. decif. 81, nu. 6, & seqq. p. 6. recent. in Bononien. indemnitate 22. Maii prox. præt. §. fin. coram me.

Et ita conclusum fuit Equitem Bernardinum teneri dotare forores de proprio, ad quam autem summa, fuit dictu, quod particulariter videatur.

DECISIO. LXVII.

R. P. D. BICHO.

Romana Hæreditatis de Gratianis.

Lunæ 27. Junii 1651.

SUMMARIUM.

- 1 Litigiosæ res alienari non possunt, limita u. n. 2, & 3. Sed contra n. 4, 5, & 6, res alienatae à tertio revocantur sine novo processu, prævia tamen illius citatione n. 15. Duran. decif. 281, declaratur.
- 7 2 Dotis favor non operatur, nisi quatenus utilitas, vel necessitas expofit ex causa fideicommissi bona alienantur non extantibus liberis, n. 9.
- 10 3 Determinatio eadem ob diversitatem rationis æquilater non determinat, & n. 11.
- 12 4 Loquitur legis indistincta restringitur ad terminos rationis in ea contemplatae.
- 13 5 Auth. res quæ C. commun. de legat. ratio fuit utilitas.
- 14 6 Mater ad dotandam filiam patruo est magis obligata.
- 16 7 Litigiosi vitium non impedit alienationem ex causa necessaria factam.
- 17 8 Litigiosæ rei alienatio prohibetur ratione fraudis, & ne sententia evadat elusoria.

A Pertissima est prohibito legis ne res litigiosa alienetur, & alioquin litigiosi vitium transeat in singularem + successorem, ut habetur in l. fin. Cod. litigios. ibique notant Doctores omnes, Grat. discept. 502, per tot. ubi signanter n. 37. infert posse ideo executionem fieri recta via contra tertium possessorem à Ponte confil. 101, n. 5, lib. 2. Trentacinq. conf. 1, n. 88, lib. 2, aliique à Moderno Panormitanio in confuetud. Panormi cap. 22, n. 27, & à Moderno Forolivensi de pignor. lib. 1. quæst. 18, n. 24.

5 Limitationi autem defumptæ ex ultima parte d. l. final. favore dotis, ibi, exceptis hujus sanctiis dispositione iis qui vel dotis nomine, &c. quam locum habere, sive agatur de dote restituenda, sive constituenda, tradit post alias Salon. de Pace confil. 35, num. 4, duas informantes pro Francisco Gratiano actore objecerunt fallentias. Alteram quando alienans habebat alia bona, + ex quibus dotem solvere posset, ut videtur sensisse Sicard. in ead. l. fin. sub num. 21, ibi fortassis non habet ita multa alia bona vel non habet alia, Cod. litigios. Cephal. confil. 64, numero 10, & seqq. ubi dicit

Ad Materiam de Alimentis. Decis. LXVII.

121

& 21. Decian. conf. 20, n. 89, lib. 5. Surd. de alimen. tit. 9, q. 32, n. 27. Giurb. ad consuetud. Mess. c. 14, gl. 6, n. 3. Mastrill. in terminis d. l. fin. decif. 308, sub n. 4, ibi pro parva dote &c. unde exceptio dotis adjecta in d. l. fin. post generalē prohibitionem alienationis rei litigiosæ, intelligenda est quatenus alia bona non adsint, ut de permissione alienationis * ex causa dotis adjecta ab homine, postquam generaliter alienationem prohibuerat, tradit Castr. conf. 64, n. 4, lib. 2. Alex. Trentacinq. conf. 12, nu. 16, lib. 1. Molin. de primogen. lib. 4, cap. 7, n. 2. Fusar. conf. 135, n. 4, conf. 151, n. 10. & II. & de substit. quæst. 531, n. 129. Add. ad san. mem. Greg. XV. decif. 543, n. 5, ubi allegat concord.

Neque urget simile de legato contextualiter in d. l. fin. exceptuato, quia ratio subditi illi applicabilis non est, + cùm semper supponat alia bona ubi sub nu. 9, reprobata opinione Ceph. loc. supra allegato, igitur nullo fundamento nixa, * firmatur præfata limitationem l. final. ad dotis favorum procedere quamvis alia bona suppetant, nam lex indistincte loquitur, & sicut absurdum esset dicere legatum rei litigiosæ, quod pariter in eadem limitatione comprehenditur, ibi, vel per legati, &c. non valere, si adsint alia bona Testatoris, ita idem afferere de alienatione ex causa dotis cuius favor sub eadem legis determinatione comprehenditur ad text. in l. jam hoc jure, ff. vulg. & pupill. Imo favore legati est major, cum Reipublica inter sit solvi dotes, & mulieres facilius nubere l. 1. ff. sol. matrim. & in his terminis Natt. conf. 401, num. 1.

Secunda pariter fallentia impugnabatur, quia exceptio alienationis ex causa dotis + quam Imperator in d. l. fin. adjectit, post generalē prohibitionem alienationis rei litigiosæ, intelligenda est secundum ipsius prohibitionis, ac regulæ latitudinem l. sed an ultro ff. neg. gest. Becc. conf. 153, n. 11. Cyriac. controv. 207, n. 21. Surd. dec. 124, n. 13, & sic de bonis solutioni dotis non obnoxii, & quorum dominium non spectaret ad debitorem alienantem, sed ab alio fuisset in Judicium deductum, in quibus jure cadit vitium litigiosi Auth. litigios. Cod. litigios. Compostell. in cap. cum M. Ferrarens. n. 20. de Conflit. Rot. decif. 173, n. 5, & seqq. part. 7. recent. cum aliis allegatis ab Add. de Buratt. decif. 927, n. 24, & in terminis ad effectum ne possint alienari Capyc. Latro, decif. 170, n. 69, lib. 2. Ultra quod in casu nostro, è bonis alienatis, quamvis provenient. à patruo, dos extrahi poterat, quia etiam patruus * dotare neptem tenetur, bonis ascendentium non extantibus, Rot. decif. 30, n. 8, p. 7. quorum non existentia probanda non est à possessore Rot. coram Mart. Andrea decif. 8, n. 5, & seqq. cum aliis allegatis in Ausimana fideicommissi 31. Iun. 1642. §. & ratio est coram Reverend. D. meo Decano.

Verum replicando ad primum objectum, animadverterunt Domini in casu decif. 281, bon. mem. Urgellen. non constituisse quod alia bona non litigiosa, debitor dotis possideret, quodque idem Urgellen. n. 8, & 9, ex abundanti, + & forsitan non ex mente Dominorum subdidit attendendum non esse, ut dixit Rot. decif. 97, nu. 78, p. 3. recent. quia patitur maximam difficultatem, cùm favor dotis * ab Imperatore contemplatus ob necessitatem vel utilitatem Reipublicæ, operari non debeat, nisi quatenus exponit eadem utilitas vel necessitas l. & si sine §. 1. ff. minor Jaf. in l. creditor. n. 3, limit. ff. si cert. pet. Dec. conf. 403, n. 18. Decisiones ad Tract. de Alim.

Igitur ex utraque fallentia simul juncta Franciscus prosequendo Judicium immisionis intentatum contra Læsum ad bona quæ nusquam fuerunt in dominio ipsius Lælii debitoris dotis, sed Octavii, patrui Francisci, potest mandatum de immittendo in eo judicio obtentum exerci contra Attavantem, in quem, lite pendente, Lælius dicta bona alienavit, quo magis Attavante citato, * quod & admittit ex adverso allegata decisio Urgellen. 281, nu. 3, ibi, ea non citata, &